

ΕΞ.-ΕΠΕΙΓΟΝ
ΜΟΝΟΝ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ &
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας : 10183 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : 213 136 1034,1257,1320

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2024

Α.Π.: 20931

ΠΡΟΣ:

1. Δήμους της Χώρας και Ληξιαρχεία
2. Ειδικό Ληξιαρχείο
3. Ελληνικές Προξενικές Αρχές
(μέσω της Η2 Διεύθυνσης Προξενικών Υποθέσεων
του Υπουργείου Εξωτερικών
email: dh2@mfa.gr)

Εγκύκλιος : 240

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για την εφαρμογή του ν.5089/2024 - ΦΕΚ Α' 27/16.02.2024 «Ισότητα στον πολιτικό γάμο, τροποποίηση του Αστικού Κώδικα και άλλες διατάξεις» προς τους Δήμους, τα Ληξιαρχεία και τις Ελληνικές Προξενικές Αρχές.

Σχετ.: Διατάξεις Κεφαλαίων Β', Ε' και ΣΤ' του ν.5089/2024 - ΦΕΚ Α' 27/16.02.2024.

Σας γνωρίζουμε ότι την 16^η Φεβρουαρίου του 2024, στο υπ' αριθμ. Α' 27 Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, δημοσιεύθηκε ο ν.5089/2024 του Υπουργού Επικρατείας με τίτλο «*Ισότητα στον πολιτικό γάμο, τροποποίηση του Αστικού Κώδικα και άλλες διατάξεις*», ο οποίος στο Κεφάλαιο Β' περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν σε τροποποιήσεις του Αστικού Κώδικα και της ληξιαρχικής νομοθεσίας, στο Κεφάλαιο Ε' ρυθμίζει σχέσεις με στοιχεία αλλοδαπότητας και τον τρόπο εισαγωγής τους στην ελληνική έννομη τάξη και στο Κεφάλαιο ΣΤ' παρέχει εξουσιοδοτικές διατάξεις που αφορούν σε ληξιαρχικά και δημοτολογικά ζητήματα.

Μία εκ των βασικών τροποποιήσεων που επέφερε ο εν λόγω νόμος είναι η προβλεπόμενη, στο άρθρο 3 του Κεφαλαίου Β' τροποποίηση του άρθρου 1350 παρ. 1 του Αστικού Κώδικα, στο οποίο εισάγεται ο κανόνας περί σύναψης γάμου μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού ή ίδιου φύλου.

Αναλυτικά οι τροποποιήσεις που εισήγαγε ο νέος νόμος είναι οι εξής:

Α. Με το άρθρο 3 του ν. 5089/2024, τροποποιείται η παρ. 1 του αρ. 1350 ΑΚ ως ακολούθως:

«Ο γάμος συνάπτεται μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού ή ίδιου φύλου. Για τη σύναψη γάμου απαιτείται συμφωνία των μελλονύμφων. Οι σχετικές δηλώσεις γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία.»

Συνεπώς, πλέον, στην ελληνική έννομη τάξη ο γάμος μεταξύ δύο προσώπων ίδιου φύλου, θεωρείται υποστατός, καταχωρίζεται στα ληξιαρχικά βιβλία και τακτοποιείται δημοτολογικά εντός του Μητρώου Πολιτών. Σκοπός του νομοθέτη είναι η επίτευξη της ισότητας στον **πολιτικό γάμο** και η νομική προστασία των οικογενειών.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, δεν υφίσταται παρέμβαση στη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της ανατολικής ορθόδοξης εκκλησίας ή άλλων δογμάτων ή θρησκειών γνωστών στην Ελλάδα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1367 ΑΚ, να καθορίζουν τις προϋποθέσεις της ιεροτελεστίας και κάθε θέμα σχετικό με αυτήν κατά το τυπικό και τους κανόνες του δόγματος ή του θρησκευάματος, σύμφωνα με το οποίο γίνεται η ιεροτελεστία, ούτε περιορισμός αυτής της ελευθερίας.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι ο νόμος δεν εισάγει τροποποιήσεις επί των άρθρων 1542 επ. του Αστικού Κώδικα που αφορούν στην υιοθεσία, πλην όμως εξυπακούεται ότι η επέκταση της δυνατότητας σύναψης γάμου και στα πρόσωπα ίδιου φύλου, συνεπάγεται την εφαρμογή των διατάξεων περί υιοθεσίας και στα ομόφυλα ζευγάρια. Τούτο σημαίνει ότι θεσπίζεται η δυνατότητα υιοθεσίας ανήλικου τέκνου από ομόφυλο ζεύγος καθώς και η δυνατότητα υιοθεσίας τέκνου ομόφυλου συζύγου από τον/την σύζυγό του. Επομένως, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, τα ανήλικα τέκνα αποκτούν νομικό δεσμό συγγένειας με τον/την ομόφυλο/η σύζυγο του γονέα τους μόνο εφόσον υιοθετηθούν από αυτόν.

Ακόμα, επισημαίνεται ότι ο νόμος δεν εισάγει τροποποιήσεις ούτε επί των ζητημάτων της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής: οι διατάξεις των άρθρων 1455 έως 1460 του 8^{ου} Κεφαλαίου του Αστικού Κώδικα (Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή) ισχύουν ως έχουν.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι νέα πρότυπα δήλωσης τέλεσης πολιτικού γάμου βρίσκονται ήδη αναρτημένα στον επίσημο ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών και στη διαδρομή <https://www.ypes.gr/politikes-kai-draseis/pliροφοριακα-sistimata-gia-liksiarxeia-kai-dimotologia/ergo-mitroo-politon/ergo-mitroo-politon-archiki>.

Β. Με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 5089/2024, τροποποιείται η παρ. 3 του αρ. 1505 ΑΚ ως ακολούθως:

«Αν οι γονείς παραλείψουν να δηλώσουν το επώνυμο των τέκνων τους, σύμφωνα με τους όρους των προηγούμενων παραγράφων, τα τέκνα έχουν σύνθετο επώνυμο, αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων τους. Πρώτο τίθεται το επώνυμο που προηγείται αλφαβητικά. Αν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι σύνθετο, το επώνυμο των τέκνων σχηματίζεται με το πρώτο από τα δύο επώνυμα.».

Συνεπώς, σε περίπτωση παράλειψης του προσδιορισμού επωνύμου σύμφωνα με τους όρους της παρ. 1 του αρ. 1505 ΑΚ, το τέκνο δεν αποκτά, πλέον, το επώνυμο του πατέρα αλλά σύνθετο επώνυμο αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων με πρώτο να τίθεται εκείνο που προηγείται αλφαβητικά. Στην περίπτωση που οι γονείς φέρουν σύνθετο επώνυμο επιλέγεται το πρώτο εξ αυτών.

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω εφαρμόζονται για τους γάμους που τελούνται μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος (αρ. 4 παρ. 2 ν. 5089/2024).

Γ. Με το άρθρο 5 του ν. 5089/2024, αντικαθίσταται το άρθρο 21 του ν. 344/1976 (Α' 143) ως ακολούθως:

«Άρθρο 21

Υπόχρεοι προς δήλωση των γεννήσεων

1. Υπόχρεοι προς δήλωση των γεννήσεων είναι:

α) Καθένας εκ των γονέων,

β) ο/η ιατρός,

γ) ο μαιευτής/η μαία και

δ) οποιοσδήποτε παρευρισκόταν κατά τη διάρκεια του τοκετού.

2. Οι υπόχρεοι υπέχουν τη συγκεκριμένη υποχρέωση κατά τη σειρά αναφοράς της παρ. 1, η δε υποχρέωση των επομένων γεννάται μόνον εφόσον ο προηγούμενος αναφερθείς υπόχρεος δεν υπάρχει ή κωλύεται να δηλώσει τη γέννηση.

3. Η δήλωση μπορεί να γίνει και από αντιπρόσωπο καθενός εκ των γονέων, εφόσον αυτός είναι εφοδιασμένος με ειδική εντολή δυνάμει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου.».

Συνεπώς, υπόχρεος προς δήλωση της γέννησης, στην πρώτη τάξη υπόχρεων, είναι καθένας εκ των γονέων (αντί του πατέρα που ίσχυε πριν την αντικατάσταση του άρθρου).

Δ. Με το άρθρο 10 του ν. 5089/2024, ρυθμίζονται οι περιπτώσεις προϋφιστάμενου γάμου προσώπων ίδιου φύλου που τελέστηκε στο εξωτερικό, ως ακολούθως:

«1. Γάμοι Ελλήνων που τελέστηκαν στο εξωτερικό με πρόσωπα του ίδιου φύλου πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου τέλεσής τους θεωρούνται υποστατοί από τη στιγμή που έγιναν σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εκτός αν:

α) Έστω ένας από τους συζύγους τέλεσε στο μεταξύ νέο έγκυρο γάμο.

β) Η ανυπαρξία του γάμου είχε ήδη αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση ελληνικού δικαστηρίου.

γ) Ο γάμος έχει λυθεί με οποιοδήποτε τρόπο ή ακυρωθεί. Αποφάσεις ξένων δικαστηρίων που έλυσαν ή ακύρωσαν γάμο θεωρούμενο ως ανυπόστατο κατά το προϊσχύσαν δίκαιο αναγνωρίζονται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

2. Πρόσωπα του ίδιου φύλου που τέλεσαν γάμο στο εξωτερικό, ως προς τον οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1, και στη συνέχεια σύναψαν σύμφωνο συμβίωσης του ν. 4356/2015 (Α' 185), μπορούν, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να λύσουν τον γάμο τους με διαζύγιο και να δηλώσουν τη λύση του γάμου τους στο ληξιαρχείο όπου έχει καταχωριστεί το σύμφωνο. Η δήλωση γίνεται από κοινού, αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Σε αυτή την περίπτωση, το σύμφωνο συμβίωσης θεωρείται έγκυρο από τον χρόνο κατάρτισής του. Διαφορετικά το σύμφωνο θεωρείται ότι δεν καταρτίστηκε. Ό,τι καταβλήθηκε σε εκπλήρωση του συμφώνου δεν αναζητείται.»

Επιδιώκεται, λοιπόν, η υπό όρους αναγνώριση ενεργών γάμων προσώπων ίδιου φύλου που τελέστηκαν στο εξωτερικό και εκ των οποίων τουλάχιστον ο/η ένας/μία είναι Έλληνας/ίδα πολίτης, κατά το πρότυπο του άρθρου 7 του ν. 1250/1982 (αναδρομική ισχύς πολιτικού γάμου Ελλήνων πολιτών).

Ως εκ τούτου, γάμοι ομόφυλων ζευγαριών, που επισυνέβησαν στην αλλοδαπή σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου τέλεσής τους, οι οποίοι μέχρι την ισχύ του παρόντος νόμου θεωρούνταν ανυπόστατοι στην Ελλάδα, εφεξής θεωρούνται υποστατοί από τη στιγμή της τέλεσής τους εκτός των περιπτώσεων α), β) και γ) της παρ. 1.

Με την παρ. 2 του άρθρου 10 διασφαλίζεται η μη ταυτόχρονη συνύπαρξη δύο οικογενειακών σχέσεων: η σχέση που πηγάζει από γάμο που επισυνέβη στο εξωτερικό (και δηλώθηκε είτε στο Ειδικό Ληξιαρχείο είτε σε ελληνικό Προξενείο μετά την ισχύ του νόμου) και η σχέση που προκύπτει από τη μεταγενέστερη, της ημερομηνίας τέλεσης του γάμου, σύναψη ελληνικού συμφώνου συμβίωσης βάσει του ν. 4356/2015 (Α' 185). Η εν λόγω διάταξη προτάσσει το γάμο έναντι του συμφώνου συμβίωσης. Τούτο σημαίνει ότι, αφ' ης στιγμής δηλωθεί ο γάμος θα ισχύει μόνον αυτός και το σύμφωνο θα θεωρηθεί ως μη γενόμενο και κατά συνέπεια θα διαγραφεί από το Μητρώο Πολιτών.

Ωστόσο, ο νόμος παρέχει τη δυνατότητα επιλογής του συμφώνου συμβίωσης έναντι του γάμου θέτοντας ως προϋπόθεση τη λύση αυτού (του γάμου) σε δεδομένη προθεσμία ενός (1)

έτους και τη δήλωση της λύσης αυτής στο Ληξιαρχείο καταχώρισης του συμφώνου συμβίωσης. Σε αυτήν την περίπτωση, και μόνο, το σύμφωνο συμβίωσης θεωρείται έγκυρο από τον χρόνο κατάρτισής του.

Επισημαίνεται ότι η δήλωση λύσης γάμου ενώπιον του Ληξιαρχείου καταχώρισης του συμφώνου συμβίωσης, **γίνεται από κοινού, αυτοπροσώπως χωρίς αίρεση ή προθεσμία.** Τούτο σημαίνει ότι η εν λόγω δήλωση δεν δύναται να πραγματοποιηθεί μόνο από έναν/μία εκ των συζύγων ή από τρίτο πρόσωπο ακόμα και εάν αυτό (το τρίτο πρόσωπο) είναι εφοδιασμένο με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο.

Ε. Με το άρθρο 11 του ν. 5089/2024, αναγνωρίζονται γονεϊκές σχέσεις που έχουν δημιουργηθεί στο εξωτερικό, ως ακολούθως:

«1. Σχέση γονέα ή γονέων και τέκνου που έχει καταχωριστεί σε δημόσια έγγραφα ή δικαστική απόφαση τρίτης χώρας αναγνωρίζεται στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως του φύλου του ενός ή των δύο γονέων και της πρόβλεψης ή μη του τρόπου δημιουργίας της ως άνω σχέσης στο εσωτερικό δίκαιο. Αν η γονεϊκή σχέση του πρώτου εδαφίου βασίζεται σε δικαστική απόφαση, η απόφαση αναγνωρίζεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων για την αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων. Δημόσια αρχή, δικαστήριο ή τρίτος δεν δύναται να αντιταχθεί στην αναγνώριση της ανωτέρω γονεϊκής σχέσης που έχει δημιουργηθεί στο εξωτερικό ή στις συνέπειες από την αναγνώριση αυτή για λόγους που ανάγονται στο φύλο του ενός ή των δύο γονέων και στην πρόβλεψη ή μη του τρόπου δημιουργίας της σχέσης στο εσωτερικό δίκαιο. Οι προξενικές αρχές και το Ειδικό Ληξιαρχείο υποχρεούνται σε καταχώριση πράξης αλλοδαπής δημόσιας αρχής που αποτυπώνει γονεϊκή σχέση που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τους κανόνες της οικείας έννομης τάξης και με τήρηση των εκεί προβλεπομένων διατυπώσεων.

2. Ειδικά στην περίπτωση υιοθεσίας από συζύγους του ίδιου φύλου ή υιοθεσίας του παιδιού του ενός συζύγου από τον άλλο σύζυγο του ίδιου φύλου που έχει τελεστεί στο εξωτερικό κατά το δίκαιο του τόπου τέλεσής της, η υιοθεσία αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων, από το χρόνο που έγινε, με την επιφύλαξη του άρθρου 23 του Αστικού Κώδικα.».

Συνεπώς, με την παρ. 1 του άρθρου 11 αναγνωρίζεται η γονεϊκή σχέση που έχει δημιουργηθεί στο εξωτερικό ακόμα και με τρόπο που δεν προβλέπεται στην εσωτερική έννομη τάξη. Κατά τα διαλαμβανόμενα τόσο της αιτιολογικής έκθεσης του νομοσχεδίου όσο και της επιστημονικής έκθεσης της Βουλής προκύπτει με σαφήνεια ότι ο σκοπός του νομοθέτη, εν προκειμένω, είναι να αναγνωρίσει τις περιπτώσεις δημιουργίας σχέσης γονέων και τέκνων τα οποία αποκτήθηκαν μέσω νόμιμων διαδικασιών ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής στο εξωτερικό.

Για την αναγνώριση της γονεϊκής σχέσης στην Ελλάδα απαιτείται αυτή να έχει καταχωρισθεί σε δημόσιο έγγραφο ή δικαστική απόφαση χώρας του εξωτερικού. Η αλλοδαπή δικαστική απόφαση αναγνωρίζεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων για την αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων (αναγνώριση δεδικασμένου).

Η παρ. 2 του άρθρου 11 ρυθμίζει ξεχωριστά την ίδρυση σχέσης γονέα και τέκνου μέσω υιοθεσίας που έχει τελεστεί από συζύγους του ίδιου φύλου ή της υιοθεσίας του τέκνου του ενός συζύγου από τον άλλο σύζυγο του ίδιου φύλου. Εν προκειμένω, απαιτείται αναγνώριση της υιοθεσίας με δικαστική απόφαση και η γονεϊκή σχέση ισχύει από το χρόνο τέλεσης της υιοθεσίας.

Επισημαίνεται ότι το Ειδικό Ληξιαρχείο και οι ελληνικές Προξενικές Αρχές υποχρεούνται να καταχωρίζουν τις πράξεις των αλλοδαπών δημοσίων αρχών που αποτυπώνουν γονεϊκή σχέση που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τους κανόνες της οικείας έννομης τάξης και με τήρηση των εκεί προβλεπόμενων διατυπώσεων.

Τούτο πρακτικά σημαίνει ότι καθίσταται υποχρεωτική η σύνταξη ληξιαρχικής πράξης γέννησης σε κάθε περίπτωση προσκόμισης αλλοδαπής πράξης, η οποία αποδεικνύει την ύπαρξη γονεϊκής σχέσης τέκνου με τουλάχιστον έναν Έλληνα πολίτη. Στην ελληνική ληξιαρχική πράξη γέννησης θα αποτυπώνεται επακριβώς η σχέση μεταξύ γονέα/ων και τέκνου, όπως αυτή προκύπτει από το αλλοδαπό πιστοποιητικό ή την αλλοδαπή δικαστική απόφαση.

Ως εκ τούτου προκύπτουν οι κάτωθι περιπτώσεις δημιουργίας γονεϊκής σχέσης στην αλλοδαπή, οι οποίες πρέπει να καταχωρίζονται από το Ειδικό Ληξιαρχείο και τις ελληνικές Προξενικές Αρχές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο:

- Τέκνο γεννημένο εντός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης ετερόφυλου ζευγαριού:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο/στα δημοτολόγια των γονέων. Προκειμένου να συνταχθεί η πράξη πρέπει να έχει προηγηθεί η καταχώριση του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης των γονέων και να υφίσταται ενεργή οικογενειακή μερίδα τους. Επισημαίνεται ότι ο προσδιορισμός δημοτικότητας είναι υποχρεωτικός κατά τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης γέννησης του πρώτου τέκνου ενώπιον του Ειδικού Ληξιαρχείου ή του Έλληνα Προξένου ενώ η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα γεννηθούν μεταγενέστερα σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων).

- Τέκνο γεννημένο εντός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης ομόφυλου ζευγαριού:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο/στα δημοτολόγια των γονέων. Προκειμένου να συνταχθεί η πράξη πρέπει να έχει προηγηθεί η καταχώριση του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης των γονέων και να υφίσταται ενεργή οικογενειακή μερίδα τους. Οι ομόφυλοι σύζυγοι υποχρεούνται, κατά τη δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους, να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους, ενώπιον του Ειδικού Ληξιαρχείου ή του Έλληνα Προξένου, τη δημοτικότητα του. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα αποκτηθούν μεταγενέστερα. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα του οποίου το επώνυμο προηγείται αλφαβητικά σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα της περ. 1 της υπ' αριθμ. 17075/22-02-2024 υπουργικής απόφασης (Β' 1389).

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενη εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης Ελληνίδα μητέρα:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο δημοτολόγιο της Ελληνίδας μητέρας. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από την πατρική μερίδα, συνεπώς θα δημιουργηθεί νέα οικογενειακή μερίδα της Ελληνίδας μητέρας. Το τέκνο ακολουθεί τη δημοτικότητα της μητέρας σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων).

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενο εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης έναν μόνο Έλληνα πατέρα:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο δημοτολόγιο του Έλληνα πατέρα. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από την πατρική μερίδα συνεπώς θα δημιουργηθεί νέα οικογενειακή μερίδα του Έλληνα πατέρα. Το τέκνο ακολουθεί τη δημοτικότητα του πατέρα σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα της περ. 3 της υπ' αριθμ. 17075/22-02-2024 υπουργικής απόφασης (Β' 1389).

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενους εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης δυο ετερόφυλους γονείς με Ελληνίδα μητέρα και αλλοδαπό πατέρα:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο δημοτολόγιο της Ελληνίδας μητέρας. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από την πατρική μερίδα συνεπώς θα δημιουργηθεί νέα οικογενειακή μερίδα της Ελληνίδας μητέρας. Το τέκνο ακολουθεί τη δημοτικότητα της μητέρας σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων).

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενους εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης δυο ετερόφυλους γονείς με Έλληνα πατέρα και αλλοδαπή μητέρα:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο δημοτολόγιο του Έλληνα πατέρα. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από την πατρική μερίδα συνεπώς θα δημιουργηθεί νέα οικογενειακή μερίδα του Έλληνα πατέρα. Η δημοτολόγηση του τέκνου με κανονική εγγραφή στη μερίδα του πατέρα διενεργείται υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας. Έως ότου εκδοθεί η απόφαση κτήσης ελληνικής ιθαγένειας το τέκνο θα εμφανίζεται στην οικογενειακή μερίδα του πατέρα με ενδεικτική εγγραφή αλλοδαπού.

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου ή ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενους εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης δυο ομόφυλους γονείς εκ των οποίων ο ένας είναι Έλληνας:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο δημοτολόγιο του Έλληνα γονέα. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από την πατρική μερίδα συνεπώς θα δημιουργηθεί νέα οικογενειακή μερίδα του Έλληνα γονέα. Η δημοτολόγηση του τέκνου με κανονική εγγραφή στη μερίδα του Έλληνα γονέα, κατά τα διαλαμβανόμενα της περ. 2 της υπ' αριθμ. 17075/22-02-2024 υπουργικής απόφασης (Β'1389), διενεργείται υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας. Έως ότου εκδοθεί η απόφαση κτήσης ελληνικής ιθαγένειας το τέκνο θα εμφανίζεται στην οικογενειακή μερίδα του Έλληνα γονέα με ενδεικτική εγγραφή αλλοδαπού.

- Τέκνο γεννημένο εκτός γάμου/ελληνικού συμφώνου συμβίωσης με αναφερόμενους εντός του αλλοδαπού πιστοποιητικού γέννησης δυο ετερόφυλους ή ομόφυλους Έλληνες γονείς:

Συντάσσεται ληξιαρχική πράξη γέννησης και η εκκρεμότητα αποστέλλεται στο/στα δημοτολόγια των γονέων. Η απόκτηση τέκνου εκτός γάμου αποτελεί αιτία διαγραφής από τις πατρικές μερίδες συνεπώς θα δημιουργηθούν νέες οικογενειακές μερίδες για τον καθένα εκ των γονέων. Οι γονείς προσδιορίζουν, ενώπιον του Ειδικού Ληξιαρχείου ή του ελληνικού Προξενείου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης, τη δημοτικότητα του τέκνου. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα αποκτηθούν μεταγενέστερα. Εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα του οποίου το επώνυμο προηγείται αλφαβητικά σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 2 της υπ' αριθμ. 17075/22-02-2024 υπουργικής απόφασης (Β' 1389). Το τέκνο θα εμφανίζεται με κανονική εγγραφή στη μερίδα του γονέα του οποίου ακολουθεί τη δημοτικότητα και με ενδεικτική εγγραφή (Έλληνα) στην μερίδα του άλλου γονέα.

ΣΤ. Με το άρθρο 12 του ν. 5089/2024, προβλέπονται εξουσιοδοτικές διατάξεις και συγκεκριμένα:

Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 12 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών για τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στην προσθήκη, αντικατάσταση ή περαιτέρω εξειδίκευση των στοιχείων των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 22, του άρθρου 31 και του άρθρου 31Α του ν. 344/1976 (Α' 143) που απαιτούνται για τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης της γέννησης, του γάμου και του συμφώνου συμβίωσης, αντίστοιχα, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του ν. 344/1976 σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα κτήσης δημοτικότητας στις περιπτώσεις κοινού τέκνου ομόφυλων συζύγων, τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των ομόφυλων γονέων του, παράλειψης δήλωσης σχετικά με τον δήμο, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του άρθρου 15 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος.

Σε συνέχεια της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διάταξης εκδόθηκαν η υπ' αριθμ. 15796/20-02-2024 και η υπ' αριθμ. 15808/20-02-2024 Αποφάσεις της Υπουργού Εσωτερικών οι οποίες δημοσιεύθηκαν την 21^η Φεβρουαρίου 2024, στο υπ' αριθμ. Β' 1258 Φύλλο Εφημερίδας της

Κυβερνήσεως και η υπ' αριθμ. 15075/22-02-2024 Απόφαση η οποία δημοσιεύθηκε την 1^η Μαρτίου 2024 στο υπ' αριθμ. Β' 1389 Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Με την υπ' αριθμ. 15796/20-02-2024 Υπουργική Απόφαση (Β' 1258) η οποία φέρει τίτλο *«Τροποποίηση της υπό στοιχεία Φ.131360/12476/ 08-05-2013 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών «Καθορισμός του τύπου και του τρόπου τήρησης των ληξιαρχικών βιβλίων των Ληξιαρχείων» (Β' 1107), ως προς την αποτύπωση των στοιχείων γονέων και συζύγων επί των ληξιαρχικών πράξεων γέννησης και γάμου - απαιτούμενες προσαρμογές στο Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών» - προσθήκη νέων προτύπων ληξιαρχικών πράξεων»* τροποποιείται η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με αριθμ. Φ.131360/12476/08-05-2013 (Β' 1107) ως προς το παράρτημα Ι αυτής και ειδικότερα ως προς την αποτύπωση των στοιχείων συζύγων επί της ληξιαρχικής πράξης γάμου και γονέων επί της ληξιαρχικής πράξης γέννησης, στο Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών».

Με την προαναφερθείσα υπουργική απόφαση ορίζεται ότι τα ονοματεπωνυμικά πεδία ιδιότητας γονέα ήτοι τα πεδία **«Όνομα πατρός»**, **«Επώνυμο πατρός»**, **«Όνομα μητρός»**, **«Επώνυμο μητρός»** επί των ληξιαρχικών πράξεων γάμου και συμφώνου συμβίωσης και **«Πατρώνυμο»**, **«Μητρώνυμο»** επί της ληξιαρχικής πράξης θανάτου είναι δυναμικά και προσαρμόζονται αναλόγως ώστε να αποτυπώνεται η αστική κατάσταση του φυσικού προσώπου.

Περαιτέρω, απαλείφεται το πεδίο **«Επώνυμο πατρός (μόνο μητέρα)»** στα στοιχεία της ληξιαρχικής πράξης γέννησης στο Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών» και δίνεται η δυνατότητα στα στοιχεία της ληξιαρχικής πράξης γέννησης, όπως αυτά παράγονται από το Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών», να περιλαμβάνονται τα στοιχεία ενός μόνο γονέα ανεξαρτήτως φύλου, εφόσον αυτό προκύπτει από κάποια άλλη αρμόδια αρχή.

Τέλος, προστίθενται νέα πρότυπα ληξιαρχικών πράξεων γέννησης και γάμου καθώς και των αποσπασμάτων αυτών τα οποία ήδη έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και στη διαδρομή <https://www.ypes.gr/astiki-dimotiki-katastasi/olokliromeno-pliforiako-sistima-mitroo-politon/lixiarchikes-praxeis>.

Με την υπ' αριθμ. 15808/20-02-2024 Υπουργική Απόφαση η οποία φέρει τίτλο *«Τροποποίηση περιεχομένου εκδιδόμενων πιστοποιητικών από τα Δημοτολόγια»* ορίζεται ότι τα ονοματεπωνυμικά πεδία ιδιότητας γονέα, ήτοι τα πεδία **«Όνομα πατέρα»**, **«Επώνυμο πατέρα»**, **«Όνομα μητέρας»**, **«Επώνυμο μητέρας»** επί των εκδιδόμενων πιστοποιητικών δημοτολογίου είναι δυναμικά και προσαρμόζονται αναλόγως ώστε να αποτυπώνεται η αστική κατάσταση του προσώπου. Επιπλέον, ειδικά για τα πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης και εγγυτέρων συγγενών προβλέπεται ότι θα εμφανίζονται οι περιγραφές των στοιχείων τους για το κάθε μέλος χωριστά. Περαιτέρω απαλείφονται τα πεδία **«Γένος Μητέρας»** και **«Γένος Συζύγου»** και ορίζεται ότι τα πιστοποιητικά έχουν εξαμήνη διάρκεια ισχύος.

Με την υπ' αριθμ. 17075/22-02-2024 Υπουργική Απόφαση (Β' 1389), η οποία φέρει τίτλο «*Ρύθμιση θεμάτων κτήσης δημοτικότητας σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 5089/2024 (Α' 27)*» ορίζεται ότι:

1. Οι ομόφυλοι σύζυγοι υποχρεούνται, εντός της προθεσμίας προς δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους, να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους ενώπιον του ληξιάρχου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης τη δημοτικότητά του. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα αποκτηθούν μεταγενέστερα. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα του οποίου το επώνυμο προηγείται αλφαβητικά.
2. Το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των ομόφυλων γονέων του ακολουθεί τη δημοτικότητα του Έλληνα γονέα που αναγράφεται επί της ληξιαρχικής πράξης γέννησης. Εάν στη ληξιαρχική πράξη γέννησης αποτυπώνεται γονεϊκή σχέση τέκνου με δύο Έλληνες γονείς (διαφορετικού ή ίδιου φύλου), οι γονείς προσδιορίζουν, ενώπιον του Ειδικού Ληξιαρχείου ή του ελληνικού Προξενείου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης, τη δημοτικότητα του τέκνου. Εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα του οποίου το επώνυμο προηγείται αλφαβητικά.
3. Εάν στη ληξιαρχική πράξη γέννησης αποτυπώνεται γονεϊκή σχέση που έχει δημιουργηθεί στην αλλοδαπή με έναν μόνο γονέα, το τέκνο ακολουθεί τη δημοτικότητα του γονέα του.

Ζ. Με το άρθρο 13 του ν. 5089/2024, εισάγεται μεταβατική διάταξη σχετικά με την αναδρομική ισχύ γάμου σε περίπτωση προηγούμενης σύναψης συμφώνου συμβίωσης, ως εξής:

«Πρόσωπα του ίδιου φύλου που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης του ν. 4356/2015 (Α' 185), το οποίο δεν έχει λυθεί με οποιοδήποτε τρόπο ή ακυρωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, μπορούν, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να τελέσουν γάμο και να προβούν σε δήλωση στο ληξιαρχείο στο οποίο έχει καταχωριστεί το σύμφωνο ότι επιθυμούν να ισχύσει αναδρομικά ο γάμος τους από τον χρόνο τέλεσης του συμφώνου. Οι σχετικές δηλώσεις γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Σε αυτή την περίπτωση το σύμφωνο θεωρείται ότι δεν καταρτίστηκε. Ό,τι καταβλήθηκε σε εκπλήρωση του συμφώνου δεν αναζητείται.»

Με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 13 παρέχεται η δυνατότητα σε πρόσωπα ίδιου φύλου τα οποία έχουν συνάψει μεταξύ τους ελληνικό σύμφωνο συμβίωσης να τελέσουν, εντός

έτους από την έναρξη ισχύος του νόμου, γάμο, και να δηλώσουν ότι ο γάμος τους θα ισχύσει αναδρομικά από τον χρόνο σύναψης του συμφώνου.

Δηλαδή οι σύζυγοι θα προσκομίζουν στο Ληξιαρχείο καταχώρισης του συμφώνου συμβίωσης αντίγραφο της δήλωσης τέλεσης πολιτικού γάμου και θα δηλώνουν ότι επιθυμούν ο γάμος τους να ισχύσει από την ημερομηνία σύναψης του συμφώνου. Ο/Η Ληξίαρχος θα καταχωρίζει τις σχετικές δηλώσεις επί της ληξιαρχικής πράξης του συμφώνου και θα χορηγεί νέο αντίγραφο στους συζύγους. Στη συνέχεια οι σύζυγοι θα μεταβαίνουν στο κατά τόπον αρμόδιο Ληξιαρχείο δήλωσης του γάμου και προκειμένου να συνταχθεί η ληξιαρχική πράξη γάμου θα προσκομίζουν τη δήλωση τέλεσης του πολιτικού γάμου και νέο αντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης συμφώνου συμβίωσης. Ο/Η Ληξίαρχος θα συντάσσει ληξιαρχική πράξη γάμου αναγράφοντας ως ημερομηνία τέλεσης γάμου την ημερομηνία σύναψης του συμφώνου συμβίωσης. Μετά τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης γάμου, η ληξιαρχική πράξη του συμφώνου συμβίωσης θα διαγράφεται. Επισημαίνεται ότι η δήλωση της αναδρομικής ισχύος του γάμου γίνεται αυτοπροσώπως από αμφοτέρους τους συζύγους στο Ληξιαρχείο καταχώρισης του συμφώνου συμβίωσης, συνεπώς δεν δύναται να πραγματοποιηθεί μόνο από έναν/μία εκ των συζύγων ή από τρίτο πρόσωπο ακόμα και εάν αυτό (το τρίτο πρόσωπο) είναι εφοδιασμένο με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Έχει δε ως αποτέλεσμα το εν λόγω σύμφωνο συμβίωσης να θεωρείται ως μη καταρτισθέν.

Η. Με το άρθρο 14 του ν. 5089/2024, καταργείται η αρνητική προϋπόθεση της παραγράφου 3 του άρθρου 3 ν. 4491/2017 (Α' 152), δηλαδή εκείνη της μη ύπαρξης γάμου από το πρόσωπο που επιθυμεί να διορθωθεί το καταχωρισμένο φύλο του.

Διευκρινίζεται, ότι πλην της καταργούμενης παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4491/2017, οι λοιπές διατάξεις ισχύουν ως έχουν. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι εάν το πρόσωπο που διόρθωσε το καταχωρισμένο φύλο του έχει παιδιά, είτε γεννημένα σε γάμο, είτε γεννημένα σε σύμφωνο, είτε γεννημένα χωρίς γάμο των γονέων τους, είτε υιοθετημένα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του από τη γονική μέριμνα δεν επηρεάζονται. Στη ληξιαρχική πράξη γέννησης των παιδιών δεν επέρχεται καμία μεταβολή λόγω της διόρθωσης του καταχωρισμένου φύλου του γονέα (αρ. 5 παρ. 2 ν. 4491/2017).

Οι παραπάνω θεσμικές αλλαγές έχουν ήδη ενσωματωθεί στη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος «Μητρώο Πολιτών» εντός του οποίου, αποκλειστικά, καταχωρίζονται όλες οι ληξιαρχικές πράξεις (αρ. 115 ν. 4483/2017). Επίσης, στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών στην ενότητα «Εκπαιδευτικό Υλικό Μητρώου Πολιτών», έχουν αναρτηθεί, προς διευκόλυνσή σας, οι τεχνικές οδηγίες για τις εν λόγω αλλαγές.

Με σκοπό την εύρυθμη εφαρμογή του ν. 5089/2024, οι αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων της χώρας καλούνται άμεσα να μεριμνήσουν για την τροποποίηση των διατυπώσεων σε κάθε έντυπο, εκτός Μητρώου Πολιτών, που χρησιμοποιείται στο Ληξιαρχείο και στο Δημοτολόγιο, ώστε να δίνεται η δυνατότητα αποτύπωσης τόσο της σχέσης συζύγων όσο και της γονεϊκής σχέσης χωρίς καμία διάκριση αναφορικά με το φύλο.

Τέλος, σημειώνεται ότι ειδικά για τις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης τέκνων ομόφυλων γονέων, οι οποίες θα καταχωρίζονται στο Ειδικό Ληξιαρχείο, για το χρονικό διάστημα έως 31-12-2024 δεν απαιτείται η απόδειξη των προϋποθέσεων του άρθρου 1 παρ. β, γ και στ' της υπ' αριθμ. 45927/18-6-2021 κοινής απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών και του Υφυπουργού Εξωτερικών (Β' 2705/24-06-2021).

**Ο Γενικός Γραμματέας
Εσωτερικών & Οργάνωσης**

Αθανάσιος Μπαλέρμπας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

1. Διπλωματικό Γραφείο Υπουργού Εξωτερικών
(E-mail: dgypex@mfa.gr)
2. Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας
(E-mail: gapd@mfa.gr)
3. Η2 Διεύθυνση Προξενικών Υποθέσεων – με την παράκληση για κοινοποίηση σε όλα τα Ελληνικά Προξενία
(E-mail: dh2@mfa.gr)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- 1.Γραφείο κ. Υπουργού Εσωτερικών
- 2.Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών
- 3.Γενικό Γραμματέα Εσωτερικών & Οργάνωσης
- 4.Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας
- 5.Υπηρεσιακή Γραμματέα Υπουργείου Εσωτερικών
- 6.Γεν. Δ/ντή Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- 7.Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

